

NOTAT

SKOV- OG NATURSTYRELSEN

Landsplanafdelingen

J.nr. SN 2001-LPA240-0001

Ref. BEP

Redegørelse til Folketingets Miljø- og Planlægningsudvalg om ændring af planlovens landzonebestemmelser.

Den 25. maj 2005

1. Indledning

Lovovervågning

I Folketingsåret 1999/2000 blev det besluttet at etablere et forsøg om lovovervågning. Formålet med lovovervågningen er at styrke og systematisere vurderingerne af, om de mål, der sættes for lovgivningen, bliver nået og om forudsætningerne holder.

I forbindelse med fremsættelsen af ”Forslag til Lov om ændring af lov om planlægning og lov om Hovedstadens Udviklingsråd” blev det besluttet, at lovændringen skulle omfattes af lovovervågningsinitiativet.

Lovovervågningen omfatter de nye bestemmelser for planlægning til butiksformål og de nye bestemmelser i landzoneadministrationen. Lovovervågningen af ændringerne i reglerne for planlægning til butiksformål vil blive inddraget i de redegørelser, som miljøministeren efter loven afgiver til Folketingets Miljø- og Planlægningsudvalg hvert andet år.

Denne redegørelse omfatter alene de nye bestemmelser i landzoneadministrationen.

Det fremgår af lovforslaget, at for så vidt angår ændringerne i landzoneadministrationen vil virkningerne blive vurderet på grundlag af oplysninger om arten af og antallet af klagesager i naturklagenævnet og indholdet af nævnets afgørelser.

Baggrund for lovforslaget

Baggrunden for lovforslaget var en række beslutningsforslag:

- B 91 i folketingsåret 2000-01, om udnyttelse af overflødiggjorte landbrugsbygninger. Fremsat af V, KF, DF og FRI.
- B 48 i folketingsåret 2001-02 om ændring af reglerne for placering af gyllebeholdere ude på markerne. Fremsat af V, KF, DF, CD og KRF.
- B 49 i folketingsåret 2001-02 om ret til at opføre eller indrette en yderligere bolig på en landbrugsejendom, når det sker som led i et generationsskifte eller til brug for en medhjælper. Fremsat af V, KF, og DF.
- B 63 i folketingsåret 2001-02 om bedre muligheder for at foretage tilbygninger og større ombygninger til eksisterende virksomheder i det åbne land. Fremsat af V, KF, og DF.
- B 64 i folketingsåret 2001-02 om regelforenkling gennem overførelse af landzonekompetencen til kommunerne. Fremsat af V, KF og DF.
- B 50 i folketingsåret 2001-02 om kommunerne som planmyndighed inden for byzonen. Fremsat af V, KF og DF.

Lovforslaget blev fremsat i Folketinget den 24. januar 2002 og vedtaget med visse ændringer den 31. maj 2002 med 60 stemmer (V, DF, KF og KRF) mod 47 (S, SF, RV og EL)

De ændrede regler

Med ændring af reglerne om landzoneadministrationen blev landzonekompetencen, med virkning fra den 1. september 2002, overført fra amtsrådene og Hovedstadens Udviklingsråd til kommunalbestyrelserne. På Bornholm trådte denne bestemmelse dog først i kraft den 1. januar 2003, hvor Bornholms Regionskommune blev etableret. De øvrige ændringer trådte i kraft den 14. juni 2002.

Disse øvrige ændringer indebærer:

- At kommunalbestyrelsen skal indhente en udtalelse fra regionplanmyndigheden i ansøgninger om udstykning, opførelse af ny bebyggelse, ændring af anvendelsen af bestående bebyggelse og ubebyggede arealer udenfor afgrænsede landsbyer og områder i landzone, der er omfattet af en lokalplan. Efter de hidtidige bestemmelser har kommunalbestyrelsen haft landzonekompetencen i afgrænsede landsbyer og i lokalplanlagte områder i landzone.
- At tilladelser først kan meddeles, når der er forløbet 2 uger, efter at kommunalbestyrelsen har givet skriftlig orientering om ansøgningen til naboerne til den omhandlede ejendom. Dette er en ny bestemmelse, der vil være med til at sikre grundlaget for en eventuel tilladelse og formodentlig være med til at kunne begrænse antallet af klagesager.
- At der uden tilladelse kan opføres en bolig eller indrettes en bolig i eksisterende bebyggelse på en landbrugsejendom, hvis areal overstiger 30 ha, når den nye bolig skal benyttes

i forbindelse med et generationsskifte eller til en medhjælper. Der kræves dog tilladelse for så vidt angår beliggenhed og udformningen af boligen, hvis den opføres uden tilknytning til ejendommens hidtidige bebyggelsesarealer. Boligen kan dog ikke opføres inden for klitfrednings- og strandbeskyttelseslinjen. Boligen kan kun i særlige tilfælde frastykkes. Hovedreglen var tidligere, at medhjælpere lige så godt kunne bo i et nærliggende bysamfund. Derfor kunne medhjælperboliger kun tillades på ejendommen, hvis det var begrundet i en *erhvervsmæssig* nødvendighed, fx døgnovervågning af husdyr. Dette krav er nu lempet, så det alene er afgørende, om der er tale om en bolig til en medhjælper.

- At der ikke kræves tilladelse til byggeri til udvidelse af en mindre erhvervsvirksomhed i det åbne land, som lovligt er etableret i en tidligere landbrugsbygning. Der kræves dog tilladelse for så vidt angår beliggenhed og udformningen af bygningerne, hvis de opføres uden tilknytning til ejendommens hidtidige bebyggelsesarealer. Byggeriet kan dog ikke opføres inden for klitfrednings- og strandbeskyttelseslinjen. Med lovændringen har de omhandlede virksomheder fået en lovfæstet ret til at udvide. I bemærkningerne til lovforslaget er en mindre virksomhed defineret, som en virksomhed med indtil 5 ansatte. Det fremgår også af bemærkningerne, at der også efter udvidelsen skal være tale om en mindre virksomhed, og at udvidelsens bruttoetageareal ikke væsentligt må overstige 500 m². Efter de hidtidige regler var det kun muligt at etablere virksomhederne indenfor de bygningsmæssige rammer. Mere end uvæsentlige udvidelser krævede tilladelse. Udvidelser kunne efter en konkret vurdering nægtes bl.a. med henvisning til udviklingsmulighederne i byzone.
- At der *skal* gives tilladelse til en gyllebeholder, hvis den af hensyn til markdriften ønskes placeret ude på marken, medmindre væsentlige hensyn til landskab, natur og miljø samt naboer afgørende taler imod placeringen. En tilladelse skal være betinget af, at gyllebeholderen afskærms med beplantning, og at gyllebeholderen skal fjernes, når den ikke længere er nødvendig for driften. Efter de hidtidige regler, kunne en tilladelse til beliggenhed uden tilknytning til ejendommens hidtidige bebyggelsesarealer efter en konkret vurdering nægtes, således at gyllebeholderen skulle opføres i tilknytning til de hidtidige bebyggelsesarealer.
- At overfløddiggjorte landbrugsbygninger uden tilladelse også kan tages i brug til mindre butikker og én bolig. Der kan dog kun etableres én bolig i en overfløddiggjort landbrugsbygning per ejendom. Efter de hidtidige regler kunne overfløddiggjorte landbrugsbygninger uden tilladelse tages i brug til håndværks- og industrivirksomhed samt lager- og kontorformål m.v. på betingelse af, at virksomheden etableres i bestående bygninger, der ikke om- eller tilbygges i væsentligt omfang, og at bygningerne ikke er opført inden for de se-

neste 5 år. Efter ændringen kan overflødiggjorte landbrugsbygninger uden tilladelse også tages i brug til mindre butikker og én bolig på de samme betingelser. Det kan dog ikke ske inden for klitfrednings- og strandbeskyttelseslinjen. Det fremgår af bemærkningerne til lovforslaget, at en mindre butik i det åbne land ikke overstiger 250 m².

Målsætninger og succeskriterier for lovændringen

Formålet med lovforslaget var at forenkle og lempe reglerne om landzonetilladelse.

Om forudsætningerne for så vidt angår de miljømæssige konsekvenser fremgår det af lovforslagets bemærkninger, at ”overførsel af landzonekompetencen i det åbne land til kommunalbestyrelserne, ikke forventes at få væsentlige miljøkonsekvenser, hvis kommunerne tager hensyn til regionplanmyndighedernes udtalelser om miljø,- natur- og landskabsforhold.”

Det fremgår endvidere, at ”forslaget om, at der uden tilladelse skal kunne opføres en aftægts- eller medhjælperbolig på landbrugsejendomme må forventes at medføre mere nyt byggeri i det åbne land. Dette forslag og forslaget om udvidelse af mulighederne for at anvende overflødige landbrugsbygninger må forventes at skabe større befolkningstæthed i det åbne land.”

”De nye boliger kan blive påvirket af støj og lugtgener fra landbrugsbedrifter. Og omvendt kan der forventes stigende miljøkrav til landbrugsproduktion på grund af det tættere nabo- skab. En positiv konsekvens ved udnyttelsen af den eksisterende bygningsmasse er, at den kan understøtte kulturmiljøet i det åbne land.”

”Udvidelse af eksisterende virksomheder i det åbne land kan medføre nybyggeri med øget påvirkning af landskabet. Afhængig af virksomhedens karakter kan der blive tale om konsekvenser for natur og miljø gennem øget produktion af spildevand og affald samt udledning til luften.”

Det fremgår også af bemærkningerne til lovforslaget, at ”forslaget om, at der skal meddeles tilladelse til at placere gyllebeholdere i det åbne land, medmindre væsentlige hensyn til natur- og miljø samt naboer afgørende taler imod den ønskede placering, ikke forventes at have miljømæssige konsekvenser, idet kommunalbestyrelsen skal påse, at de angivne hensyn iagttages.”

I lovforslaget er vurderingen af de negative miljømæssige konsekvenser sammenfattet således: ”Ændringerne i landzonereglerne forventes ikke generelt at få væsentlige miljømæssige konsekvenser. Den øgede aktivitet i det åbne land kan dog lokalt give visse miljøkonflikter.”

2. Undersøgelse af udviklingen i landzone efter ændringerne i planlovens landzonebestemmelser, herunder analyse af klagesager fra Naturklagenævnet

5

Baggrund for beslutning om igangsættelse af undersøgelse

Udkast til forslag til lov om ændring af lov om planlægning blev sendt i høring den 8. januar 2002 til bl.a. Kommunernes Landsforening, der i sit høringssvar af 24. januar 2002 opfordrer Miljøministeriet til at følge udviklingen nøje med henblik på at sikre en fornuftig balance mellem vækst og fremgang i landdistrikterne og hensynet til miljø og landskab.

I april 2003 besluttede Miljøministeriet på den baggrund at udvide den lovbestemte overvågning med en undersøgelse i samtlige kommuner. Ministeriet indgik i efteråret 2003 en aftale med Amternes og Kommunernes Forskningsinstitut (AKF) om undersøgelsen. AKF skulle gennemføre en kortlægning og analyse af kommunernes behandling af landzonesager i 2003. Kortlægningen skulle gennemføres med henblik på en årlig gentagelse, evt. i et repræsentativt udsnit af kommunerne. De stillede spørgsmål skulle kun vedrøre de områder af administrationen, hvor der skete ændringer. Såfremt Naturklagenævnet kunne stille brugbare og lettilgængelige data til rådighed for AKF med oplysninger om arten og antallet af klagesager i nævnet og indholdet af nævnets afgørelse, ville projektet blive udvidet med en analyse af disse data.

Undersøgelsens hovedresultater

I det følgende gennemgås resultaterne af kommunernes besvarelse af de enkelte stillede spørgsmål.

Antal landzonesager i alt

223 kommuner har besvaret spørgsmålet om det samlede antal landzonesager. I disse kommuner var der i 2003 i alt 5788 landzonesager. 4705 sager resulterede i tilladelser og 748 i afslag. Disse kommuner har i gennemsnit haft 26 landzonesager, og i gennemsnit er der givet tilladelse i 21 sager og afslag i 3 sager. Den gennemsnitlige tilladelsesprocent er således på 83. Flere kommuner har over for AKF telefonisk oplyst, at den tætte kommunikation mellem ansøger og kommune sandsynligvis medfører, at antallet af ansøgninger til urealistiske projekter vil falde, hvilket vil påvirke tilladelsesprocenten. AKF konkluderer på dette spørgsmål, at hverken antallet af landzonesager eller tilladelsesprocenten nødvendigvis er nogle særlige hensigtsmæssige eller sammenlignelige mål, men at antallet af udstedte landzonetilladelser derimod må være det bedste at benytte.

Landzonesager uden for afgrænsede landsbyer og lokalplanlagte områder

Kommunerne er blevet spurgt om henholdsvis sager om nye boliger og sager om nye virksomheder og større udvidelser af virksomheder.

Nye boliger

Der er givet tilladelser til 420 nye boliger og afslag til 275 blandt de kommuner, der har besvaret spørgsmålene. Det gennemsnitlige antal tilladelser pr. kommune er 1,9 nye boliger, mens det gennemsnitlige antal afslag er 1,3. Antages det, at det gennemsnitlige antal boliger, der er givet tilladelser til, er det samme for de kommuner, der ikke har besvaret spørgeskemaet, som for dem, der har svaret, betyder det, at der er givet tilladelse til omkring 500 nye boliger over hele landet i 2003. AKF konkluderer på dette spørgsmål, at det ikke umiddelbart kan vurderes, om dette tal er stort eller lille. Det vil forandre nærmere detaljerede analyser og i sidste ende politiske vurderingskriterier. Det kan heller ikke på det foreliggende grundlag fastslås, om tallene er udtryk for en ændret situation i forhold til tiden forud for lovændringen, idet det ikke vides, hvor mange boliger, der blev givet tilladelse til om året under den gamle planlov hvor amterne/HUR udstedte tilladelse.

Nye virksomheder

Der er givet tilladelser til 329 nye virksomheder eller større udvidelser af virksomheder og 47 afslag blandt de kommuner, der har besvaret spørgsmålene. Det gennemsnitlige antal tilladelser er 1,5 og afslag i 0,2 sag. Antages det, at det gennemsnitlige antal nye virksomheder og større udvidelser, der er givet tilladelser til, er det samme for de kommuner, der ikke har besvaret spørgeskemaet, som for dem, der har svaret, betyder det, at der er givet tilladelse til omkring 400 nye virksomheder eller større udvidelser over hele landet i 2003. AKF konkluderer igen på dette spørgsmål, at det ikke kan vurderes om dette tal er stort eller lille, idet det vil forandre nærmere detaljerede analyser og i sidste ende politiske vurderingskriterier. Det kan heller ikke på det foreliggende grundlag fastslås, om tallene er udtryk for en ændret situation i forhold til tiden forud for lovændringen, idet det ikke vides, hvor mange nye virksomheder eller større udvidelser, der blev givet tilladelse til om året under den gamle planlov hvor amterne/HUR udstedte tilladelse.

Bidrag fra regionplanmyndigheden

Kommunerne er blevet spurgt, i hvor stort omfang udtalelserne fra regionplanmyndigheden generelt bidrager til oplysning af sagerne.

216 kommuner har besvaret dette spørgsmål. Det mest karakteristiske ved besvarelserne er, at det er meget forskelligt hvor væsentlig regionplanmyndighedens bidrag til opklaring af sagerne, vurderes i kommunerne. Det fremgår dog af besvarelserne, at størstedelen af kommunerne mener at regionplanmyndigheden bidrager i stort eller noget omfang til opklaring af sagerne.

Fritliggende gyllebeholdere

Spørgsmålet om, hvor mange landzonetilladelser kommunerne har givet til fritliggende gyllebeholdere i 2003 er blevet besvaret af 223 kommuner. Det gennemsnitlige antal tilladelser er 0,74. Antages det, at det gennemsnitlige antal fritliggende gyllebeholdere der er givet tilladelser til, er det samme for de kommuner, der ikke har besvaret spørgeskemaet, som for dem, der har svaret, betyder det, at der er givet tilladelse til omkring 200 fritliggende gyllebeholdere over hele landet.

Byggetilladelser/anmeldelser til byggeri, som ikke længere kræver landzonetilladelse

Spørgsmålene om, hvor mange byggetilladelser/anmeldelser der i 2003 er givet til byggeri, der ikke længere kræver landzonetilladelse er besvaret af 218-220 kommuner. Det gennemsnitlige antal tilladelser er for aftægts- og medhjælperboliger 0,438, for udvidelse af mindre erhvervsvirksomheder 0,90, for indretning af en bolig i en overflødiggjort landbrugsejendom 0,45 og for indretning af mindre butikker 0,57. Antages det, at det gennemsnitlige antal byggetilladelser/anmeldelser, er det samme for de kommuner, der ikke har besvaret spørgeskemaet, som for dem, der har svaret, betyder det, at der over hele landet er givet tilladelse til:

- omkring 100 aftægts- og medhjælperboliger i tilknytning til eksisterende bygninger på landbrugsejendomme over 30 ha,
- omkring 245 udvidelser af mindre erhvervsvirksomheder udenfor afgrænsede landsbyer og lokalplanlagte områder,
- omkring 120 boliger indrettet i en overflødiggjort landbrugsbygning, og
- omkring 155 mindre butikker i overflødiggjorte landbrugsbygninger.

Igen bliver det fremhævet i rapporten, at det er vanskeligt at vurdere, hvorvidt der her er tale om et stort eller et lille antal tilladelser.

Analyser

AKF har undersøgt, om antallet af landzonesager i kommunerne kan forklares ved nogle karakteristika ved kommunerne herunder nogle geografiske, socioøkonomiske og politiske variable. Analysen af antallet af landzonetilladelser viser, at kun kommunens samlede areal og amtet bliver signifikante forklarende parametre. Med hensyn til antallet af nye boliger uden for afgrænsede landsbyer og lokalplanlagte områder bliver kommunens samlede areal og amtet ligeledes signifikante, således at der er en positiv sammenhæng mellem kommunens samlede areal og antallet af tilladelser til nye boliger. For tilladelser til nye virksomheder eller større udvidelser af virksomheder uden for afgrænsede landsbyer og lokalplanlagte områder gælder, at landzonearealet og amtet bliver signifikante.

Undersøgelse af klagesager fra Naturklagenævnet

Antallet af landzonesager

AKF har set på det samlede antal modtagne og afgjorte landzonesager over tid som viser en stigning i antallet af sager fra 2002 til 2003. AKF påpeger, at der er en tilfældig variation i antallet af landzonesager over årene 1995 – 2003, som i sig selv er fuldt tilstrækkelig til at forklare stigningen fra 2002 til 2003. Helt overordnet viser data over modtagne klager over landzonesager i Naturklagenævnet, at 2003 ikke adskiller sig signifikant fra de tidligere år mht antallet af modtagne klager.

Udviklingen i klager over henholdsvis tilladelser og afslag

AKF har undersøgt udviklingen i klager over hhv. tilladelser og afslag. Der er sket en forskydning i fordelingen af klager over henholdsvis udstedte afslag og tilladelser, således at der er en tendens til at være en større andel af klager over udstedte tilladelser efter lovændringen i forhold til før lovændringen, og tilsvarende er der et fald i andelen af klager over afslag. Skiftet sker imidlertid allerede mellem 2001 og 2002, hvor andelen af klager og udstedte tilladelser stiger markant. AKF nævner mulige forklaringer på denne udvikling, men konkluderer, at det er vanskeligt at sige, hvad der egentlig har gjort sig gældende. Dertil kommer, at en del sager fra både 2002 og 2003 endnu ikke er afgjort, hvorfor billedet godt kan ændres, når disse sager bliver afgjort.

Udviklingen i stadfæstede versus omgjorte afgørelser

Undersøgelsen viser, at der er en tendens til, at Naturklagenævnet har forholdsvis flere sager, hvor de omgør den tidligere afgørelse, i den sidste del af perioden 2000 – 2003 i forhold til den første del. Der er således en større andel af sager, der bliver omgjort efter lovændringen end hvad der var tilfældet før lovændringen. Denne udvikling gjorde sig imidlertid gældende allerede i 2002, hvor amterne/HUR var myndighed frem til 1. september, og hvor de nye regler trådte i kraft den 14. juni.

Afslag og tilladelser fordelt på afgørelsestyper

Undersøgelsen viser bl.a., at der er flere afslag end tilladelser, der bliver stadfæstet af Naturklagenævnet, samt at der har været et relativt fald i både stadfæstede afslag og stadfæstede tilladelser. Undersøgelsen viser desuden, at der er sket en stigning i antallet af klager over tilladelser, hvor Naturklagenævnet har skærpet den tidligere afgørelse. Til gengæld er antallet af klager over afslag hvor nævnet har lempet den tidligere afgørelse også er steget i 2003. AKF understreger dog, at det er for tidligt at konkludere noget entydigt, især fordi en del sager fra både 2002 og 2003 endnu ikke er afgjort.

Indholdet af klagerne

AKF gør op, at ansøgninger om boliger er den dominerende gruppe med omkring en tredjedel af samtlige sager. Klagesager vedr. erhverv udgør omkring 20% af klagesagerne, efterfulgt af

klagesager vedr. landbrug og andet erhvervsbyggeri. Relativt har der over årene været en stigning i klagesager vedr. boliger og landbrug, og et fald i klagesager vedr. erhverv samt master og møller.

Afsluttende bemærkninger

Undersøgelsen af klagesager i Naturklagenævnet er gennemført for årene 2000, 2001, 2002 samt 2003. Det må antages, at det alene er sager fra 2003 der dækker den nye planlov, idet hovedparten af sagerne fra 2002 er afgjort af amterne/HUR. Da det desuden har vist sig, at en del sager fra både 2002 og 2003 endnu ikke er afgjort, påpeger AKF, at der ikke kan konkluderes noget med sikkerhed på baggrund af klagesagerne fra Naturklagenævnet. Det er nødvendigt med en længere tidshorisont.

Forslag til videre undersøgelser

AKF foreslår, at rapporten følges op af yderligere undersøgelser og forskning i de kommende år med henblik på at følge udviklingen i landzone.

3. Miljøministeriets vurdering

Det er Miljøministeriets opfattelse, at der med denne undersøgelse af udviklingen i landzone efter ændringerne i planlovens landzonebestemmelser er skabt et godt grundlag, for som planlagt, at gennemføre yderligere undersøgelser for at følge udviklingen i landzone.

Undersøgelsen har haft til formål at belyse betydningen af flytningen af kompetencen til at meddele landzonetilladelser fra amtsrådene og HUR til kommunalbestyrelserne samt betydningen af lempelserne vedr. udvidelsen af kategorier af bebyggelser og benyttelsesændringer, der efter lovændringen kan foretages uden en landzonetilladelse. Dette er sket gennem en spørgeskemaundersøgelse i kommunerne og ved at vurdere oplysninger om arten af og antallet af klagesager i Naturklagenævnet og indholdet i nævnets afgørelser. I begge tilfælde har det som udgangspunkt kun været for sager i året 2003.

Undersøgelsen konkluderer gennemgående, at grundlaget er for spinkelt, og det dermed er for tidligt at vurdere konsekvenserne af lovændringen, samt at det ikke kan vurderes, om tallene af de forskellige kategorier af byggerier i det åbne land er store eller små, da det vil kræve konkrete politiske vurderingskriterier. Det kan heller ikke på det foreliggende grundlag fastslås, om tallene er større eller mindre end forud for lovændringen, idet der ikke er foretaget tilsvarende undersøgelser fra tiden før lovændringen.

Spørgeskemaundersøgelsen i kommunerne viser imidlertid en række konkrete tal, for hvor mange landzonetilladelser, byggetilladelser/anmeldelser, der er givet i de enkelte kommuner

og på landsplan i året 2003 til de forskellige kategorier af byggerier, der er spurgt om. Det skal her bemærkes, at det ikke er alle kommuner, som har svaret på spørgeskemaerne. Tallene på landsplan er derfor fremkommet på grundlag af gennemsnitstal for de kommuner, der har svaret (ca. 220).

Undersøgelsen viser, at der på landsplan i 2003 er givet landzonetilladelse til omkring 500 nye boliger uden for afgrænsede landsbyer og lokalplanlagte områder. Set i forhold til, at der hvert år bygges 10 – 15.000 nye enfamiliehuse er dette tal ikke stort. Undersøgelsen viser imidlertid ikke *hvor* de 500 boliger er tilladt placeret i forhold til eksisterende byggeri, landskab og naturområder. Dette skal ses i sammenhæng med, at undersøgelsen viser, at der er sket en stigning i antallet af tilladelser, hvor Naturklagenævnet har skærpet den tidligere afgørelse, en tendens som ganske vist ikke kan føre til en entydig konklusion om kommunerne tager de nødvendige hensyn til landskab og natur.

Tilsvarende er der givet landzonetilladelse til omkring 400 nye virksomheder eller større udvidelser og til ca. 200 fritliggende gyllebeholdere. Heller ikke her viser undersøgelsen, hvor virksomheder og gylletanke er tilladt placeret.

Ca. 100 aftægts- og medhjælperboliger i tilknytning til eksisterende bygninger på landbrugs-ejendomme over 30 ha, ca. 245 udvidelser af mindre erhvervsvirksomheder udenfor afgrænsede landsbyer og lokalplanlagte områder, ca. 120 boliger og ca. 155 mindre butikker i overflødiggjorte landbrugsbygninger er der givet byggetilladelse til eller er anmeldt til kommunen. Disse kategorier af byggerier kræver efter lovændringen ikke landzonetilladelse. I disse sager tages der udgangspunkt i eksisterende bygningers beliggenhed, og der bidrages derved ikke til yderligere spredt bebyggelse i det åbne land.

Det er Miljøministeriets samlede vurdering på nuværende tidspunkt, at antallet af landzonetilladelser på landsplan ikke i sig selv er alarmerende, men at det vil have betydning – landskabeligt og miljø- og naturmæssigt – til hvilken placering, der er givet tilladelse.

Planloven indeholder ikke præcise regler for, hvornår tilladelser henholdsvis afslag skal gives, men opstiller en række hensyn, der skal varetages. Efter iværksættelsen af AKF-undersøgelsen har strukturreformen lagt op til, at kommunerne skal overtage opgaver fra amterne på en lang række områder. Der har i den forbindelse været fokus på, om lovgrundlaget for kommunernes administration har været tilstrækkeligt eller burde præciseres. En sådan overvejelse kan være relevant i forhold til administrationen af landzonereglerne. For en sådan overvejelse taler også, at amterne/HUR med strukturreformen bliver nedlagt, og at det således ikke fremover vil være muligt for kommunerne, at indhente en udtalelse til brug for sagsbe-

handlingen. Størstedelen af kommunerne mener ifgl. undersøgelsen, at regionplanmyndigheden har bidraget i stort eller noget omfang til opklaring af sagen. Hertil skal dog bemærkes, at de hensyn, der skal varetages i landzoneadministrationen fremover vil skulle fremgå af kommunernes egen planlægning.

4. Konklusion

AKF's rapport understreger, at man skal være forsigtig med at drage konklusioner på baggrund af undersøgelsen, blandt andet fordi analysegrundlaget er meget spinkelt.

Med det forbehold vurderer Miljøministeriet, at målet med lovændringen om at forenkle og lempe reglerne om landzonetilladelser, er opnået.

I forbindelse med overførslen af landzonekompetencen til kommunerne, blev det forudsat, at overførslen ikke forventedes at ville indebære væsentlige negative miljøkonsekvenser, idet kommunerne skulle tage hensyn til regionplanmyndighedens udtalelser om miljø,- natur- og landskabsforhold.

Med kommunalreformen ændres grundlaget for denne forudsætning, idet kommunerne fremover ikke vil kunne indhente disse udtalelser fra regionplanmyndigheden, men selv vil skulle opbygge kompetencen på området fra januar 2007. Som tidligere nævnt, skal hertil dog bemærkes, at de hensyn, der skal varetages i landzoneadministrationen fremover vil skulle fremgå af kommunernes egen planlægning. Det følger af forslag til lov om ændring af planlægning (Udmøntning af kommunalreformen) at når planlægningen af det åbne land fremover bliver en integreret del af kommuneplanen får kommunalbestyrelsen i højere grad mulighed for at integrere natur- og miljøbeskyttelseshensyn i den samlede planlægning for arealanvendelsen. Det følger også af lovforslaget, at miljøministeren får pligt til at fremsætte indsigelse over for et forslag til kommuneplan, der ikke er i overensstemmelse med overordnede interesser.

Antallet af tilladelser på landsplan vurderes ikke i sig selv at være alarmerende med hensyn til udviklingen i det åbne land, men undersøgelsen viser ikke til hvilken placering, der er givet tilladelse og dermed om hensynene, der skal varetages med planloven, er tilgodeset.

Disse forhold sammenholdt med tendensen til, at Naturklagenævnet har forholdsvis flere sager, hvor de omgør den tidligere afgørelse i den sidste del af perioden 2000-2003 i forhold til den første del, bør give anledning til en opfølgende undersøgelse med henblik på evt. at præcisere grundlaget for kommunernes administration.

Miljøministeriet vil derfor som planlagt følge den kvantitative udvikling i nybyggeri i landzonen og i Naturklagenævnets klagesager efter 2003, men med en mere tilbundsgående analyse af NKN's sager. Ministeriet vil desuden supplere undersøgelsen, så lovændringens virkninger i forhold til landskab, miljø, natur i højere grad bliver belyst. 12

Ministeriet finder derfor ikke anledning til på nuværende tidspunkt at anbefale en ændring af planlovens landzonebestemmelser.

Miljøministeren er enig i konklusionen og har bedt Skov- og Naturstyrelsen fortsætte undersøgelsen som nævnt.